

30 rokov štôlne Andrej v Kremnici.

Ložisko rúd s obsahom zlata a striebra v Kremnici od dávnych dôb patrilo k najvýznamnejším producentom žltého kovu. Historické záznamy nesiahajú tak ďaleko, aby sme sa zodpovedne dozvedeli, kedy prvý prospektor navštívil tento kraj. Vieme s určitosťou povedať, že v roku 1328 kráľ Karol Róbert pokladal ložisko zlata za perspektívny zdroj bohatstva. Záujem dokumentoval udelením baníckych, mestských a minciarskych privilégií malej osade baníkov. Bol to začiatok intenzívneho snaženia ťažiarov z celého „sveta“ využiť toto prírodné bohatstvo. Kremnica sa stala slávnou a vyhľadávanou vďaka zlatu. Dnes spomíname na tieto skutočnosti a nevedomujeme si, že príroda „nadelila bohatstvo“ a človek sa musel prispôbiť. Na to dnes zabúdame!

História prieskumu zásob rudy – hľadanie možností exploatacie ložiska.

Prospektori, neskôr ťažiarci a erár, v snahe získať cenný kov, hľadali indície na povrchu aj pod zemou. Možnosti boli obmedzené, ale výsledky snaženia vždy ukázali smer ďalšieho postupu. Bolo to chaotické. Situácia sa zmenila po roku 1956, keď bol v Kremnici vypracovaný prvý, komplexný výpočet zásob rudy s obsahom zlata a striebra.

V roku 1970 skončila ťažba v podzemí. Snahou baníkov bolo nadviazať na skúsenosti predkov a hľadať možnosti pokračovať v tradícii dobývania na povrchu. Nedarilo sa naplniť predstavy až do roku 1980, keď svetová cena zlata výrazne stúpla. Podnietila vypracovať projekt vyhľadávacieho prieskumu, ktorý uzrel svetlo sveta a v roku 1982 sa aj začal realizovať. Štôlna Andrej bola tým banským dielom, ktorým sa otvorila cesta k ďalšiemu poznaniu ložiska. Zámerom prvej etapy prieskumu bolo overiť v Šturci 5 mil. ton zásob rudy s obsahom zlata a striebra vhodných pre povrchové dobývanie. Zámer sa naplnil. Na pozitívne výsledky nadviazala druhá etapa. Pokračovali v razení štôlne Andrej a otvorili štôľnu Milan. Výpočet zásob z roku 1990 ukázal, že kvalita a množstvo vyhovuje efektívnej ťažbe v otvorenom povrchovom lome. Súbežne sa realizoval v širšom okolí Šturca prieskum financovaný zo štátnych prostriedkov. Investícia potvrdila záujem štátu o zlato z Kremnice. Štátny podnik GP Spišská Nová Ves záverečnou správou s výpočtom zásob z roku 1990, ukončil významnú etapu snaženia geológov objasniť vývoj zrudnenia a bansko – geologické podmienky dobývania v širšom okolí Kremnice.

Privatizácia zastavila snaženie baníkov, ktorí mali personálne možnosti, nadšenie a erudíciu úspešne pokračovať v historickom zápase s prírodou. Sústavne narastajúca cena zlata vo svete podnietila ďalšiu etapu prieskumu, ktorým sa pokračovalo v spresňovaní zásob a rozširovaní možnosti povrchového dobývania nielen v Šturci. Bolo to v roku 1996 keď spoločnosť Kremnica Gold začala realizovať rozsiahly projekt, aký sa neuskutočnil za celú históriu ložiska s obsahom zlata a striebra v Kremnici. Realizovala podrobný prieskum v centrálnej časti Šturca, na sever aj juh od prepadliska, na žilách Schindler-Teich, Kirchberg a v širšom okolí na Čertovom vrchu či pri Bartošovej Lehôtke a Kopernici. Spolu s prácou GP Spišská Nová Ves prieskum potvrdil potenciálne zásoby rúd s obsahom zlata a striebra v objeme väčšom ako 40 mil. ton.

Prieskumná štôlna Andrej a myšlienka zriadenia baníckeho múzea.

Pred 30. rokmi položili základný kameň nového prieskumného banského diela – štôlna Andrej. Možno sa opýtate prečo také pomenovanie? Bol to p. Roob (Andrej), ktorý robil vedúceho a prísne dbal na to, aby sa projekt úspešne realizoval. V mimoriadne zložitých bansko-geologických podmienkach bolo vyrazené 256 m úvodného prekopu, 383 m smernej chodby a 8 prekopov s priemernou dĺžkou 115 m, niekoľko krátkych komínov, celkom cca 1600 m banských diel.

Podrobný geologický prieskum bol doplnený o štôľňu Milan (začiatok razenia v roku 1985), pomenovanú podľa autora projektu Ing. Kyselicu (Milan). Štôľne boli spojené únikovým komínom, dlhým 56 m. Tento prieskum skončil v roku 1990 s následnou likvidáciou prekopov. Úvodný prekop a smerná chodba ostali zabezpečené oceľovou výztužou a boli základom myšlienky zriadiť banské múzeum v Štôľni Andrej (Ing. D. Roob a kolektív spolupracovníkov). Po rozsiahlych prácach, realizovaných v súlade s Banským zákonom a finančne podporených spoločnosťou Tournigan z Kanady, sa v roku 2009 slávnostne otvorilo Banské múzeum v Štôľni Andrej a sprístupnilo širokej verejnosti. Ohlas bol nečakane veľký. Priemerná ročná návštevnosť okolo 6 500 návštevníkov.

V tomto roku sme oslávili 30 rokov od začiatku razenia tohto banského diela a s úctou spomíname na všetkých technikov a baníkov, ktorí sa pričínili o to, že múzeum vzniklo a umožňuje širokej verejnosti zažiť atmosféru prostredia v ktorom prežili baníci väčšiu časť svojho života.

Autor článku: Ing. Oliver Finka
Kremnický banícky spolok
Júl 2012-07-26

Autori fotografií:
Ivan Čillík
Ing. Oliver Finka

Fotografie:

Obr. č.1. Slávnostné otvorenie múzea v štôľni Andrej

Obr. č. 2: Pri prvej
prehliadke

Obr. č. 3: Banský vozík
uhorského typu

Obr. č. 4 Ľadová krása
v štôlni Andrej

